

Boerderij & Water, de nieuwsbrief voor agrarische ondernemers in het beheergebied van het waterschap Noorderzijlvest in Noord- en West-Groningen, Noord-Drenthe en het Lauwersmeergebied. Verschijnt twee keer per jaar.

Waterschap NOORDERZIJLVEST

IN DEZE BOERDERIJ & WATER

- BOEREN METEN WATER
- GEEN BAGGERPROBLEMEN DOOR PFAS
- SPAARBODEM
- GEEN AFWATERINGSGOTEN AANBRENGEN
- TOEZICHT GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN
- SCHOON ERF, SCHOON WATER
- BODEMDALINGSPEILBESLUITEN
- VELDSPUITAPPARATUUR
- GEDRAGSCODE NATUURBESCHERMING
- ONTTREKKEN VAN WATER

CORONAVIRUS: MAATREGELEN WATERSCHAP NOORDERZIJLVEST

In verband met de uitbraak van het coronavirus COVID-19 volgt waterschap Noorderzijlvest de adviezen van het RIVM en van de Rijksoverheid. We volgen de ontwikkelingen op de voet en passen onze maatregelen aan waar dat nodig is.

Ons werk behoort tot de vitale processen van de samenleving. We blijven onze taken uitvoeren en onze dienstverlening gaat dan ook gewoon door. Om verdere verspreiding van het coronavirus (COVID-19) tegen te gaan treffen we maatregelen. Deze gelden tot en met 28 april 2020 of tot nadere instructie.

Onze medewerkers in de buitendienst blijven hun werk doen, zoveel mogelijk individueel. Zij vermijden zoveel mogelijk contact en houden afstand. Alle andere medewerkers werken zoveel mogelijk vanuit huis.

We blijven op de gebruikelijke manier bereikbaar:

- Tijdens kantooruren zijn we telefonisch bereikbaar op het algemene nummer (050) 304 89 11.
- U kunt ons mailen info@noorderzijlvest.nl, een berichtje sturen op social media of een contactformulier op onze website invullen.
- Buiten kantooruren kunt u bij noodgevallen contact opnemen met (050) 304 89 11.

Wel kan het voorkomen dat vragen en verzoeken minder snel worden afgehandeld.

Wij vragen hiervoor uw begrip.

VOORJAAR 2020

Boerderij & Water

BOEREN METEN WATER (SAMEN METEN AAN WATERKWALITEIT)

Boeren Meten Water is een initiatief waarbij agrariërs en waterschappen samen metingen uitvoeren (participatieve metingen en waterbeheer). Voor de pilot Negenboerenpolder konden deelnemende agrariërs in februari in een persoonlijk gesprek met hydrologen van Acacia Water sparren over de beste opstelling van de Aqua Pin. De optimale opstelling is afgestemd op omstandigheden per perceel. Vervolgstep is het aanschaffen en uitdelen van meetapparatuur, waarna het meten in de Negenboerenpolder kan beginnen. Het 2e pilotgebied is de Emmapolder.

www.boerenmetenwater.nl

De eerste bijeenkomst trok circa 20 geïnteresseerde agrariërs.

Er zijn nog niet genoeg deelnemende agrariërs om de pilot te starten. Na afschaling van de coronomaatregelen bekijken Acacia Water en Noorderzijlvest hoe de 2e pilot toch succesvol kan opstarten.

IN GRONINGEN EN NOORD-DRENTHE GÉÉN BAGGERPROBLEMEN DOOR PFAS

Onderzoek van de Antea Group in opdracht van waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's wijst uit dat er in bagger in landelijke watergangen vrijwel géén PFAS zit. Dat is goed nieuws: agrariërs en loonwerkers kunnen gewoon weer sloten baggeren. Vrijkomende bagger kan net als voorheen op het aangrenzende land worden verwerkt. Uit zorgvuldige analyse van de bagger blijkt dat de concentratie aan PFAS ruimschoots onder de norm blijft en er géén risico's voor de voedselveiligheid zijn.

Wat is PFAS?

PFAS is een verzamelnaam en staat voor poly- en perfluoroalkylstof. Deze groep chemische stoffen is door mensen gemaakt en komt van nature niet voor in het milieu. Het zijn waterafstotende, vuilafstotende, onverwoestbare, hittebestendige en soms zelfs brandwerende stoffen. Daarom worden poly- en perfluoroalkylstoffen al vanaf de jaren '50 in onder andere anti-aanbakpannen, tapijtreiniger, pizzadozen en zonnebrandcrème gebruikt.

Strengere normen

Het nadeel van PFAS is onder meer dat deze stoffen vervuilend kunnen zijn. Enkele jaren geleden konden de laboratoria lage concentraties PFAS in grond en bagger helemaal nog niet meten. Het gaat dan ook om 'miljoensten' grammen. Door verbeterde laboratoriumtechnieken worden PFAS nu ineens veelvuldig in grond en bagger gesignaleerd. PFAS worden wel 'forever chemicals' genoemd. Daarom gelden vanaf 8 juli 2019 in Nederland strengere normen voor verspreiden en toepassen van grond en bagger met PFAS. Keerzijde is dat door de nieuwe, strengere normen veel grond- en baggerwerkzaamheden stil gelegd zijn.

Ontvangstplicht

Landeigenaren aan watergangen zijn verplicht baggerspecie te ontvangen op hun perceel. De ontvangstplicht is in de Waterwet vastgelegd. Voor het verwerken van baggerspecie en de mogelijke gewasschade ontvangt de landeigenaar een tegemoetkoming in de kosten*. Het verwerken van bagger op het aangrenzende perceel is sinds jaar en dag gangbare praktijk.

Door de veelvuldige berichtgeving over het stilleggen van projecten door PFAS is het begrijpelijk dat landeigenaren zich zorgen maken over het ontvangen van bagger op hun perceel.

Onderzoek op PFAS

Waterschappen Hunze & Aa's en Noorderzijlvest hebben daarom gezamenlijk actie ondernomen. Binnen hun werkgebied - Groningen, Drenthe en een klein stukje Friesland – hebben zij de waterbodem en de bagger van 50 landelijke watergangen op de aanwezigheid van PFAS laten onderzoeken. Volgens René Rummens, senior adviseur Milieu bij Antea Group en projectleider van dit onderzoek, zijn de aangetroffen concentraties in de bagger laag ten opzichte van elders in het land: "Van de door ons representatief gekozen locaties in het buitengebied werd in meer dan 50% van de monsters zelfs helemaal géén PFAS gemeten. Alle onderzochte watergangen voldoen ruimschoots aan de verspreidingsnorm. Er is dan ook geen enkel gevaar voor de voedselveiligheid'.

De verzamelde onderzoeksresultaten van het onderzoek zijn verwerkt in een waterbodemkwaliteitskaart, een praktische tool om de kwaliteit van bagger van onverdachte watergangen zichtbaar te maken.

Er wordt weer gebaggerd

Nu is vastgesteld dat de kwaliteit van de bagger voldoet aan de verspreidingsnorm, kunnen beide waterschappen doorgaan met het baggeren in het buitengebied. Op meerdere locaties in het gebied wordt alweer gebaggerd. "Voor een goed functionerend watersysteem is een goede doorstroming van het water noodzakelijk. Daarom zijn we blij met de resultaten van het onderzoek en dat we gewoon verder kunnen met het baggeren" aldus Annette van Velde, dagelijks bestuurslid van waterschap Noorderzijlvest. Ook landeigenaren kunnen doorgaan met het opruimen en verspreiden van de baggerspecie zonder dat de gezondheid van mens, dier of het milieu in gevaar komt. Annette van Velde: "Dit is ook een positief bericht voor loonbedrijven en baggeraars, want zij kunnen weer baggerwerk voor de agrariërs en beide waterschappen gaan uitvoeren".

**) Besluit en bijbehorende stukken van de geactualiseerde vergoedingsregeling liggen ter inzage van 18 maart tot en met 28 april 2020 in het waterschapshuis, Stedumermaar 1 in Groningen. U kunt de stukken ook raadplegen op: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2020-2782.html>. Voor toelichting op de stukken kunt u contact opnemen met Marc Bethlehem (050) 304 89 11.*

SPAARBODEM

Na een geslaagde startbijeenkomst in november zijn Spaarbodem-adviseurs bij deelnemende agrariërs langs geweest om een bedrijfsbodem- en waterplan op te stellen. Deelnemers zijn hierover enthousiast en sommigen zijn al aan de slag gegaan met de aanpak van de eerste knelpunten die naar voren kwamen. Wanneer dat weer mogelijk is, gaan agrariërs in themagroepen aan de slag met maatregelen die de sponswerking van de bodem verbeteren. Deze maatregelen verhogen de opbrengst van een perceel en zorgen er tegelijk voor dat verzilting en uitspoeling van nutriënten worden tegengegaan, win-win!

**ER IS NOG RUIMTE VOOR MEER DEELNEMERS.
KIJKT U DAARVOOR OP
WWW.NOORDERZIJLVEST.NL/SPAARBODEM**

LET OP MET AANBRENGEN VAN AFWATERINGSGOTEN

Tijdens het maaien komen medewerkers van de buitendienst van het waterschap veel afwateringsgoten tegen in maaipaden. Deze kunnen voor lastige en gevaarlijke situaties zorgen.

We begrijpen dat het water van de percelen af moet, maar door afwateringsgoten kunnen eenvoudig spoelgoten of scheuren in de wal ontstaan waardoor het talud kan afschuiven. Bovendien zijn deze goten tijdens de maairondes slecht of niet te zien, met alle gevolgen van dien. De afwateringsgoten zorgen daarnaast voor de nodige schadeposten aan het materiaal (klepelmaaiers).

Voorstel

Wanneer het maaipad te hoog ligt, kunt u contact met ons opnemen. Samen met u kijken we dan wat we er in het voor- en/of najaar aan kunnen doen, als het gewas van het perceel is.

Wilt u toch afwateringsgoten door het maaipad trekken? Doe dit dan bij voorkeur diagonaal. De kans op spoelgoten is dan kleiner. Ook hebben de klepelmaaiers hier minder last van. Een nog mooiere oplossing is om een buis onder het maaipad aan te brengen en een zichtbare paal in het talud te plaatsen. Zo zien wij de afwateringsgoot op tijd en kunnen wij er rekening mee houden.

TOEZICHT AFSTROMING GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN VAN ERVEN

Nagenoeg alle akkerbouwers, veehouders en loonwerkers wassen hun machines op erf of wasplaats. Bij activiteiten zoals wassen van machines waarmee gewasbeschermingsmiddelen zijn toegepast, het aanmaken van spuitvloeistof en spoelen van lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen (gbm), bestaat een reële kans dat resten gbm via riool of terreinriolering in oppervlaktewater terecht komen. Dit vormt een bedreiging voor de waterkwaliteit en daarmee ook voor de KRW-doelstellingen van het waterschap (Kaderrichtlijn Water – Europese regelgeving).

Onderzoek

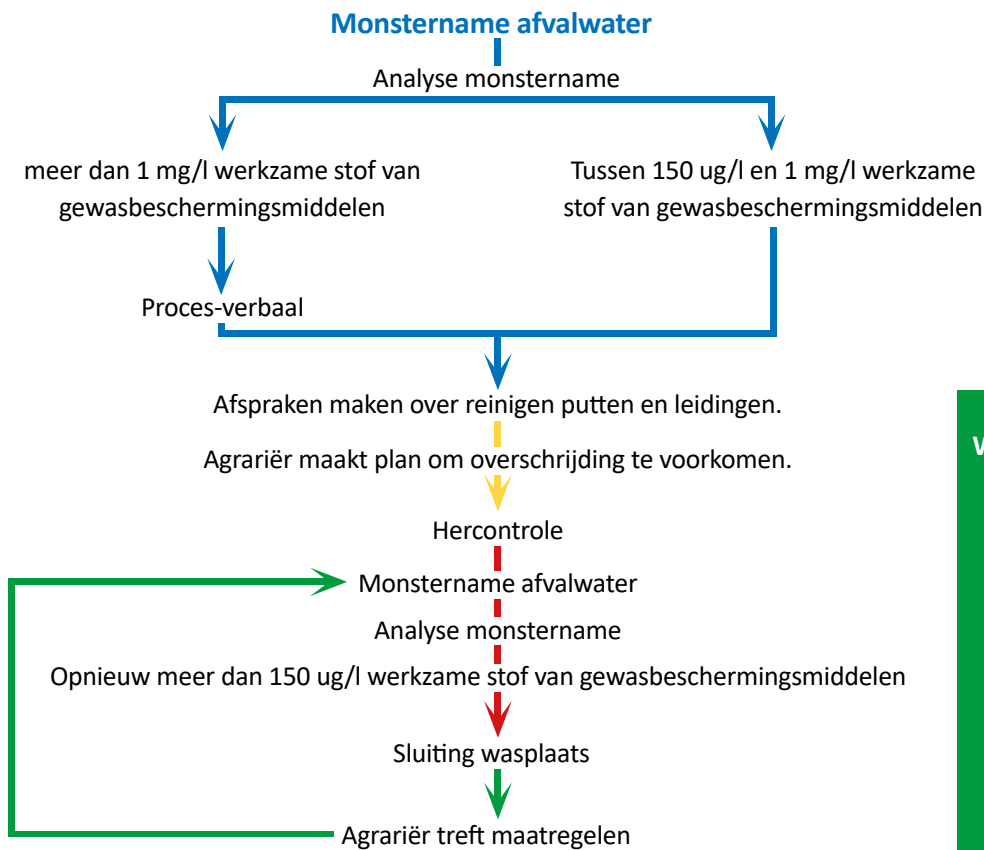
De Noordelijke waterschappen hebben de afgelopen jaren wasplaatsen en/of erven bij agrariërs en loonwerkers onderzocht op aanwezigheid van werkzame stoffen van gewasbeschermingsmiddelen. Gemiddeld zijn per bedrijf 20 werkzame stoffen per monster aangetroffen, waarvan ruim de helft de normen voor oppervlaktewater overschrijdt. Kortom: wassen van machines op agrarische bedrijven is een activiteit waar we samen met u een flinke milieuwinst kunnen behalen.

Toezicht & Handhaving

Naast de reguliere controles op toepassing gbm's gaan we ook dit jaar weer boerenerven bezoeken waarbij we onder andere kijken naar wasplaatsen en terreinrioleringsputten. Tijdens deze bezoeken geven we advies over hoe u kunt omgaan met afvalwater afkomstig van bijvoorbeeld het wassen van machines met of zonder gbm en kisten wassen, op een manier die het oppervlaktewater zo min mogelijk belast. Daarnaast gaan we monsters nemen van wasplaatsen en terreinrioleringsputten. De eerste resultaten van de 25 uitgevoerde bemonsteringen geven het volgende beeld:

- Bij de meeste bemonsteringen vinden we hele lage concentraties gbm's.
- Bij 1 bedrijf zijn maatregelen nodig omdat er wel te hoge concentraties gewasbeschermingsmiddelen zijn aangetroffen.
- Bij 1 bedrijf waren de hoge concentraties aanleiding voor een boete.

Hieronder ziet u schematisch aangegeven hoe we het toezicht op deze activiteiten invullen.

**WILT U BEWUST OMGAAN
MET DE AFVALSTROMEN
VANAF UW ERF?**

DAT IS IN HET
BELANG VAN SCHOON
OPPERVLAKTEWATER
VOOR ONS ALLEMAAL
EN HET BEHOUD VAN
HET MIDDELENPAKKET
VOOR U.

SCHOON ERF, SCHOON WATER NOORDERZIJLVEST DRENTHE & GRONINGEN

‘Schoon Erf, Schoon Water Noorderzijlvest’ in Drenthe en Groningen zijn DAW-projecten (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer). Hierin trekken de provincies Drenthe en Groningen, LTO Noord en waterschap Noorderzijlvest samen op voor een goede waterkwaliteit.

Tijdens startbijeenkomsten krijgt u uitleg over o.a. wet- en regelgeving. U kunt zich daar aanmelden voor een gratis maatwerk bedrijfsbezoek. Tijdens dit bezoek kijken we samen met u naar de specifieke erfsituatie en naar praktische oplossingen om erfafspoeling te voorkomen. Ondertussen hebben zich al meer dan 150 agrariërs aangemeld.

Voor bepaalde “bovenwettelijke” maatregelen is ook subsidie mogelijk. Gedurende het project zijn deelnemers vrij van reguliere waterschapscontroles op erfafspoeling. Het project is voor zowel veehouderij als akkerbouwbedrijven. Op de website www.schoonerfschoonwater.nl kunt u de lopende projecten bekijken en u aanmelden.

Mocht u vragen hebben over dit project, dan kunt u contact opnemen met Ibo Vaatstra, medewerker toezicht en handhaving, i.vaatstra@noorderzijlvest.nl of (050) 304 83 34.

HOUD ONDERHOUDSPADEN VRIJ VAN OBSTAKELS EN GEWASSEN

Naast onze hoofdwatergangen liggen meestal onderhoudspaden, variërend in breedte van 1,5 tot 4 meter. We komen vaak tegen dat aangrenzende eigenaren deze onderhoudspaden in gebruik hebben. Dit hindert ons in het onderhoud van watergangen. Bovendien merken onze medewerkers niet alles tijdig op. Het onderhoud kan dan tot schade leiden bij de aangrenzende eigenaren. Daarom is ons verzoek: Houd onderhoudspaden vrij van obstakels en gewassen. In ons aller belang.

BODEMDALINGSPEILBESLUITEN

In 2018 zijn we gestart met het uitvoeringsprogramma bodemdalingspeilbesluiten. In die gebieden waar de bodem door aardgaswinning meer dan 10 cm is gedaald actualiseren we zo nodig het peilbesluit.

Een peilbesluit is een besluit waarin de waterpeilen van een gebied worden vastgelegd. Bij het peilbesluit hoort een rapport; de zogenaamde 'toelichting op het peilbesluit'. Hierin staan de waterhuishoudkundige onderbouwing en de belangenafweging uitgewerkt. Het algemeen bestuur van het waterschap neemt het definitieve besluit.

Onderdeel van een peilbesluit is het hydraulisch doorrekenen van het watersysteem. We kijken of het waterbeheer aan de normen voldoet. Ook onderzoeken we wat de effecten van bodemdaling (door gaswinning) op het watersysteem zijn. Tenslotte is ook de toetsing aan extreme neerslagsituaties, de zogenaamde NBW-toetsing, onderdeel van het rekenwerk.

We vinden het belangrijk om ervaringen uit het gebied te horen en uw wensen mee te nemen. Daarom houden we gebiedsbijeenkomsten waarin we de resultaten van berekeningen en gebruikservaringen met u bespreken. De agrariërs en eigenaren met meer dan 5 hectare land worden hiervoor specifiek uitgenodigd.

Stand van zaken en planning

Voor polder De Delthe is in 2019 het peilbesluit vastgesteld. In 2020 bereiden we de uitvoeringsmaatregelen voor. De uitvoering is gepland in 2021.

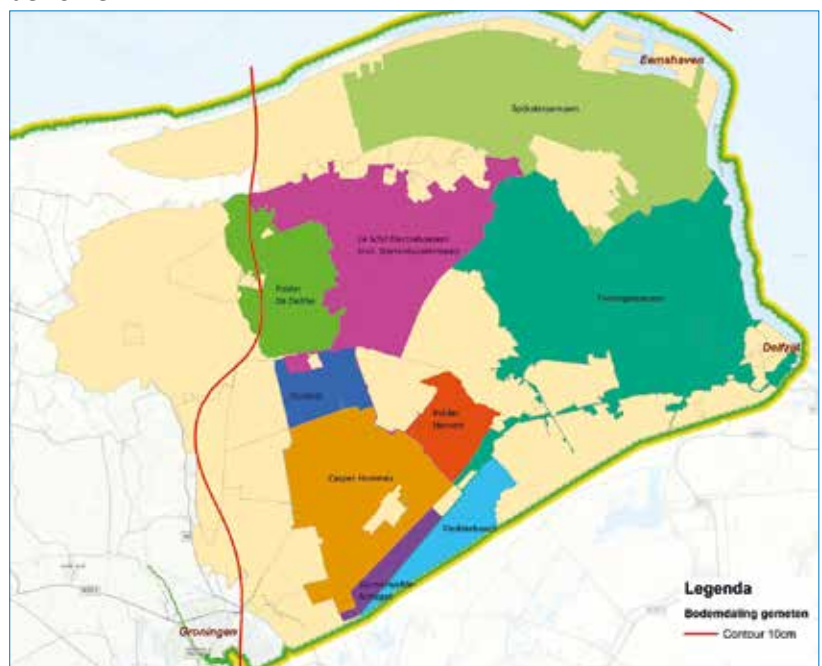
De vaststellingsprocedure voor polder Hemert is in 2020. Voorbereiding van de maatregelen start naar verwachting in 2021.

Aanpassing planning in verband met Coronamaatregelen

De gebiedsbijeenkomsten zijn voorlopig uitgesteld. Dit geldt voor de 2e ronde bijeenkomsten voor de Electraboezem 1e schil en de eerste ronde voor Fivelingoboezem en de polder Fledderbosch-Ons Belang. Voor deze gebieden zal de vaststellingsprocedure op z'n vroegst in 2021 zijn. Wel kunt u de resultaten van berekeningen aan het watersysteem en de bij het waterschap bekende knelpunten via de website te bekijken. U kunt als belanghebbende uw ervaringen, knelpunten, vragen of ideeën ook alvast via mail aan ons aanleveren. Dit kan via www.noorderzijvest.nl/meldenopdekaart of e-mail peilbesluiten@noorderzijvest.nl. Uw informatie kan ons helpen bij een goede voorbereiding voor de gebiedsbijeenkomsten na de zomer.

Voor de polders Garmerwolde-Rottegat, Casper Hommes, Oudezijk en Spijksterpompen zijn de peilbesluiten vooralsnog in 2021 gepland.

De ligging van de genoemde gebieden ziet u hiernaast.

DRUKREGISTRATIE VELDSPUITAPPARATUUR

Eind 2018 is tussen diverse partijen overeenstemming bereikt over een alternatieve invulling van de verplichting voor het hebben van een drukregistratievoorziening op de spuitmachine. De gemaakte afspraken leest u in het schema onderaan de pagina.

Om u als agrariërs tijd te geven om afhankelijk van uw specifieke omstandigheden een keuze te maken en uit te voeren, was 2019 een overgangsjaar. Dit houdt in dat toezichthouders van waterschap Noorderzijlvest agrariërs die (nog) niet voldeden aan de voorwaarden, afgelopen jaar alleen hebben gewezen op de voorwaarden en de verplichting dit voor 1 januari 2020 in orde te hebben.

Toeziht- en handhavingsprotocol

Door betrokken overheden en partijen zijn ook afspraken vastgelegd in een toezicht- en handhavingsprotocol. Daarmee kunnen toezichthouders van waterschappen en NVWA zo uniform mogelijk toezicht houden en optreden bij een overtreding. In het protocol staat hoe waterschappen en NVWA controles gaan uitvoeren, toezicht gaan houden en gaan handhaven op naleving van drukregistratievoorziening en afspraken. Ook zullen de toezichthouders en handhavers gaan controleren of met de juiste spuitdruk wordt gespoten of dat er voor een alternatief is gekozen.

Aantoonbaar investeren

Als u als ondernemer in 2019 heeft geïnvesteerd in de aanschaf van een nieuwe landbouwsput, aanvullende techniek, spuitdoppen of drukregistratievoorziening, maar de levering niet voor 2020 kon plaatsvinden, dan kunt u uitstel krijgen. U bespreekt met de toezichthouder wanneer de levering plaats gaat vinden. Dit wordt vastgelegd in een brief. Voorwaarde is wel dat u de investering moet aantonen met bijvoorbeeld een order- of opdrachtbevestiging.

1 januari 2020

Vanaf 1 januari 2020 zullen waterschappen en NVWA bij constatering van een overtreding van de voorschriften handhavend optreden.

SPUITDOPPEN (DRT-LIJST)	DRUKLOGGER?
Standaard (conventionele) veldspuit)	Ja
Veldspuit met aanvullende driftreducerende voorziening <i>Hardi Twin Force luchtondersteuning, Wingsprayer, MagGrow,...</i>	Nee
SPUITDOPPEN (DRD-LIJST)	DRUKLOGGER?
Spuitedoppen met maximale spuitdruk van ≥ 2 bar en < 3 bar	Ja
Spuitedoppen met maximale spuitdruk van ≥ 3 bar	Nee
Luchtvløeistof mengdoppen <i>Agrifac HTA, Cleanacres Airtec, John Deere Twin Fluid en TeeJet AirJet</i>	Ja
ALTERNATIEF DRUKREGISTRATIE VOORZIENING	DRUKLOGGER?
Bij gebruik van spuitdoppen met maximale spuitdruk van ≥ 2 bar en < 3 bar, en verdubbeling van de vereiste teeltvrije zone	Nee
Luchtvløeistof mengdoppen, bij verdubbeling van de vereiste teeltvrije zone	Nee

MEER INFORMATIE

Voor meer informatie over spuittechnieken, spuitdoppen en drukregistratievoorziening kunt u contact opnemen met Ibo Vaatstra, waterschap Noorderzijlvest, (050) 304 83 34 of www.noorderzijlvest.nl, www.spuitedoppenkeuze.nl en www.helpdeskwater.nl.

GEDRAGSCODE NATUURBESCHERMING

Waar gehakt wordt vallen spaanders. Bij het onderhouden van watergangen is het onvermijdelijk dat soms (bijzondere) planten en dieren vernietigd worden. Dat willen we natuurlijk zo veel mogelijk vermijden. Ook de Wet Natuurbescherming schrijft voor dat wij geen schade toe mogen brengen aan planten en dieren. Niet maaien is geen optie, want dan groeit de sloot dicht en kan het water er niet meer door. Daarom is er een gedragscode opgesteld waarin staat hoe wij ons maai-beheer kunnen uitvoeren met zo weinig mogelijk schade aan planten en dieren. Het belangrijkste onderdeel van de gedragscode is dat we op het talud 50% van de planten laten staan en in de watergang 25%. In de praktijk betekent dit dat we watergangen zoveel mogelijk eenzijdig maaien. Hierdoor kan altijd een deel van de planten zaden vormen en zich verspreiden. Bovendien vormen die planten op het talud een schuilplek voor allerlei diertjes en in het water voor vissen. Het jaar erop maaien we de andere kant van de watergang. Door op deze manier te werken kunnen we ervoor zorgen dat het

water goed weg blijft stromen zonder dat we natuur onnodig vernietigen. Het is daarom van belang dat ook u het deel van de watergang dat wij niet maaien, laat staan.

Dit jaar actualiseren we ons Beheer- en Onderhoudsplan. We gaan hierover in gesprek met stakeholders.

Zie ook: www.noorderzijvest.nl/maaien-watergangen

GRAAG MELDEN: ONTTREKKEN VAN WATER VOOR BEREGENING OF MUIZENBESTRIJDING

Gaat u in het voorjaar en de zomer beregenen of water onttrekken ten behoeve van muizenbestrijding? Vraagt u dan een watervergunning aan en meld vooraf het moment waarop u gaat beregenen of onttrekken. Zo kunnen wij hierop inspelen en zorgen voor voldoende watertoevoer in droge periodes.

Ook krijgen we hierdoor beter inzage waarvoor het water wordt gebruikt. Die kennis zorgt ervoor dat we uw belang beter kunnen vertegenwoordigen bij de waterverdeling vanuit het IJsselmeer.

Als waterschap hebben we voor de aanvoer van beregeningswater een inspanningsverplichting, maar geen leveringsplicht.

U kunt beregeningslocatie, tijdstip en de hoeveelheid te beregenen water melden tot 48 uur van te voren, telefonisch (050) 304 89 11 of via owsb@noorderzijvest.nl.

AGRARIËRS ONLINE

VOLG ONS OOK OP [FACEBOOK.COM/NOORDERZIJVEST](https://www.facebook.com/NOORDERZIJVEST)

Boerderij & Water digitaal ontvangen?

Stuur een e-mail naar agrariers@noorderzijvest.nl

Vermeld uw naam en postadres, zodat we u van de adreslijst voor de papieren editie kunnen halen.

Colofon

Waterschap Noorderzijvest
Postbus 18
9700 AA Groningen

T: +31 (0)50 304 89 11
E: info@noorderzijvest.nl
W: www.noorderzijvest.nl

redactie en opmaak: Noorderzijvest
fotografie: Noorderzijvest
Volg ons op twitter via [@Noorderzijvest](https://twitter.com/Noorderzijvest)

nummer 16
voorjaar 2020
oplage: 2600

Hoewel deze nieuwsbrief met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kunt u er geen rechten aan ontleenen.